

Recenzie**„Universitatea din Iași – Universitatea din București”
Mobilitate academică
(1864 – 1948)****Volum editat de:****Ion Toderașcu, Bogdan-Petru Maleon, Cătălin Botoșineanu
Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza”, Iași – 2014, 144 pag.****Book review****“Iași University - Bucharest University”
Academic mobility
(1864 – 1948)****Edited by:****Ion Toderașcu, Bogdan-Petru Maleon, Cătălin Botoșineanu
“Alexandru Ioan Cuza University” Publishing House, Iași 2014, 144 pag.**

PETRE T. FRANGOPOL

*Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică Nucleară “Horia Hulubei”, str. Reactorului nr 30,
C. P. MG-6, Măgurele 077125, Ilfov, Romania*

On the occasion of the 150th anniversary of the Bucharest University (1864-2014), “The Al. I. Cuza” University of Iași, the oldest of Romania, established in 1860, edited a splendid album with 60 photos with short selected biographies of eminent professors who moved from the University of Iași to the Bucharest University between the two main reforms (1864 and 1948) of the Romanian education. It should be emphasized that Iași was the capital city of Moldavia between 1564-1859, one of the two capitals cities of the Union of Principalities (Moldova and Valachia), between 1959-1862, and the capital city of Romania between 1916-1918. Some first events in Iași, important for the Romanian history: 1600 – Michel the Brave declare in Iași, for the first time, the Political Union of the three states: Moldavia, Valachia and Transylvania; 1816 – the first spectacle in the Romanian language organized by Gheorghe Asachi; 1828 – the first school in Romanian language; 1834 – the first museum of Romania: the Natural History Museum of Iași; 1834 - the first monument in the Romanian states: the obelisk with lions in the Copou garden; 1840 – the first National Theater “The Copou Theater”; 1848 – Iași was the beginning of 1848 revolution which extended after in the whole Romanian territories; 1876 – the first Jewish Theater in the world, established by Avram Goldfaden; 1912 – George Emil Palade was born in Iași, the first Nobel Prize winner for medicine and physiology (1974), born and educated in Romania, but winner as American citizen; 1918 – the first memorial house in Romania: “Bojdeuca” of the famous Romanian writer Ion Creanga. The album demonstrates that the academic mobility was an emulation for a common life and a larger way for the development of Romania.

Keywords: Iași University, Academic mobility

Universitatea din București (UB) a sărbătorit, în cadrul festiv, pe data de 16 iulie 2014, împlinirea a

150 de ani (1864 – 2014) de la înființarea sa. A fost a doua Universitate înființată în Principatele Unite,

prin decretul Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, după prima Universitate, înființată la Iași, în 1860. Cu acest prilej, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" (UAIC) din Iași a editat un splendid album tipărit în condiții grafice excelente la Imprimeria UAIC din Iași, care a fost oferit Universității din București. După *Cuvântul înainte* al Rectorului UAIC Iași, Prof.univ. dr. Vasile Ișan, urmează portretele a 60 de personalități selectate, cu o scurtă biografie a fiecăruia, care s-au mutat, în intervalul între cele două reforme ale Școlii românești, din 1864 și 1948, de la Universitatea din Iași la Universitatea din București (vezi Tabelele 1 și 2 cu medalioanele fotografice și numele acestora). Prin acest album-simbol, Universitatea ieșeană a dorit să sublinieze că, încă de la înființarea sa, ea a fost generatoare nu numai de străluciți oameni de știință, în diverse domenii, dar și de remarcabili politicieni, actori de frunte în viața publică românească. Iașul, care a fost reședință domnească principală și, apoi, capitala Țării Moldovei, în perioada 1564-1859, după care, între 1859 și 1862 - una dintre cele două capitale ale Principatelor Unite, dar și capitala României, între 1916-1918, când Iașul a devenit „un simbol de rezistență națională” (N. Iorga), a dorit să aducă în memoria celor de astăzi, prin acest gest, și evenimente în premieră la Iași, pe care ne luăm libertatea să le menționăm pentru a întregi mândria cu care Universitatea din fosta capitală a Moldovei a fost prezentă la această sărbătoare a culturii și științei din România. 1600 - Mihai Viteazul a consfințit la Iași unirea politică a Țărilor Române; 1816 - primul spectacol în limba română organizat de Gheorghe Asachi; 1828 - prima școală în limba română; 1834 - primul muzeu din România: Muzeul de Istorie Naturală din Iași; 1834 - primul monument din Principatele Române: obeliscul cu lei din parcul Copou; 1840 - primul Teatru național, „Teatrul de la Copou”; 1848 - Iașul este inițiatorul Revoluției de la 1848, care s-a extins, ulterior, pe întreg teritoriul românesc; 1856 - prima Grădină Botanică din România; 1876 - primul Teatru Evreiesc din lume, înființat de Avram Goldfaden; 1912 - se naște la Iași George Emil Palade, care a luat premiul Nobel pentru fiziologie și medicină în 1974, primul cetățean român născut și educat în România, dar laureat al Premiului Nobel ca cetățean american; 1918 - inaugurarea primei case memoriale din România: Bojdeuca lui Ion Creangă.

Această mobilitate academică - Iași - București are o semnificație aparte și este reprezentativă pentru transferul interuniversitar românesc. Mobilitatea a fost o "emulație pentru o viață comună" (A. D. Xenopol) și a oferit "un drum nou, mai larg, spre o dezvoltare mai temeinică și folositoare" (Dragomir Hurmuzescu). Parcursul

Universității din Iași și București a fost mereu legat de Casa Regală a României, reprezentată la cele două aniversări festive de la Iași (2010) și București (2014) de Alțeța sa Regală, Princesa moștenitoare Margareta a României.

În mesajul Universității din București, la Jubileul 50 (1860-1910), celebrat în 1911, Profesorul Ermil Pangrati, Rectorul de atunci al UB, afirma că "de pe catedrele sale (ale Universității din Iași n. ns.) au dat învățătură bărbați eminenți, dintre care mulți au fost mai târziu, colegii noștri respectați la București". Iar, la Centenarul UAIC din Iași (1860-1960), Profesorul Jean Livescu, Rectorul Universității „C. I. Parhon” din București (fost rector al UAIC Iași între 1944-1955 și profesor al acestei Universități ieșene 1939-1955), reamintea că „Figuri mari de savanți și dascăli au dat prestigiu celei mai bătrâne Universități românești. Mulți dintre profesorii, cu care se mândresc celelalte centre de cultură ale patriei și-au început activitatea la catedrele ieșene....”.

Editorii volumului și autorii *Prefetei* fac o analiză detaliată a cauzelor acestei migrări academice. Nu ne propunem să le enumerăm, dar merită subliniate câteva. Astfel, de-a lungul timpului, profesorii de la Iași au fost tentați să participe la viața politică din capitală, în calitate de reprezentanți ai Corpurilor Legislative, ceea ce i-a determinat să lipsească din Iași pentru perioade îndelungate. În absența acestora, Catedrele erau suplinite, ceea ce conducea la o posibilă degradare a studiilor studenților. Acești profesori erau numiți sugestiv "ambulanți", fiindcă își prelungeau timp de mai mulți ani provizoratul, în speranța obținerii unui post la Universitatea din București.

Parcursul profesional al florilegiului de oameni de seamă, care fac obiectul evocărilor, cităm din *Prefața* editorilor: "este de o mare diversitate... Se poate afirma că majoritatea celor care s-au înscris în criteriile selecției noastre și-au făcut studiile la Universitatea din Iași, și-au continuat specializarea în centre europene academice consacrate, s-au dezvoltat profesional și științific la Universitatea ieșeană, iar apoi, pentru aureola lor, au fost chemați, ori și-au cerut transferul la Universitatea din București, încheindu-și acolo parcursul academic ...". Uneori, traseul academic Iași - București a trecut, pentru câțiva și pe la Universitățile din Cernăuți, Cluj și Chișinău. Mulți s-au reîntors la Iași, neacomodându-se cu viața bucureșteană sau din cauza laboratoarelor nedotate față de ceea ce lăsaseră la Iași.

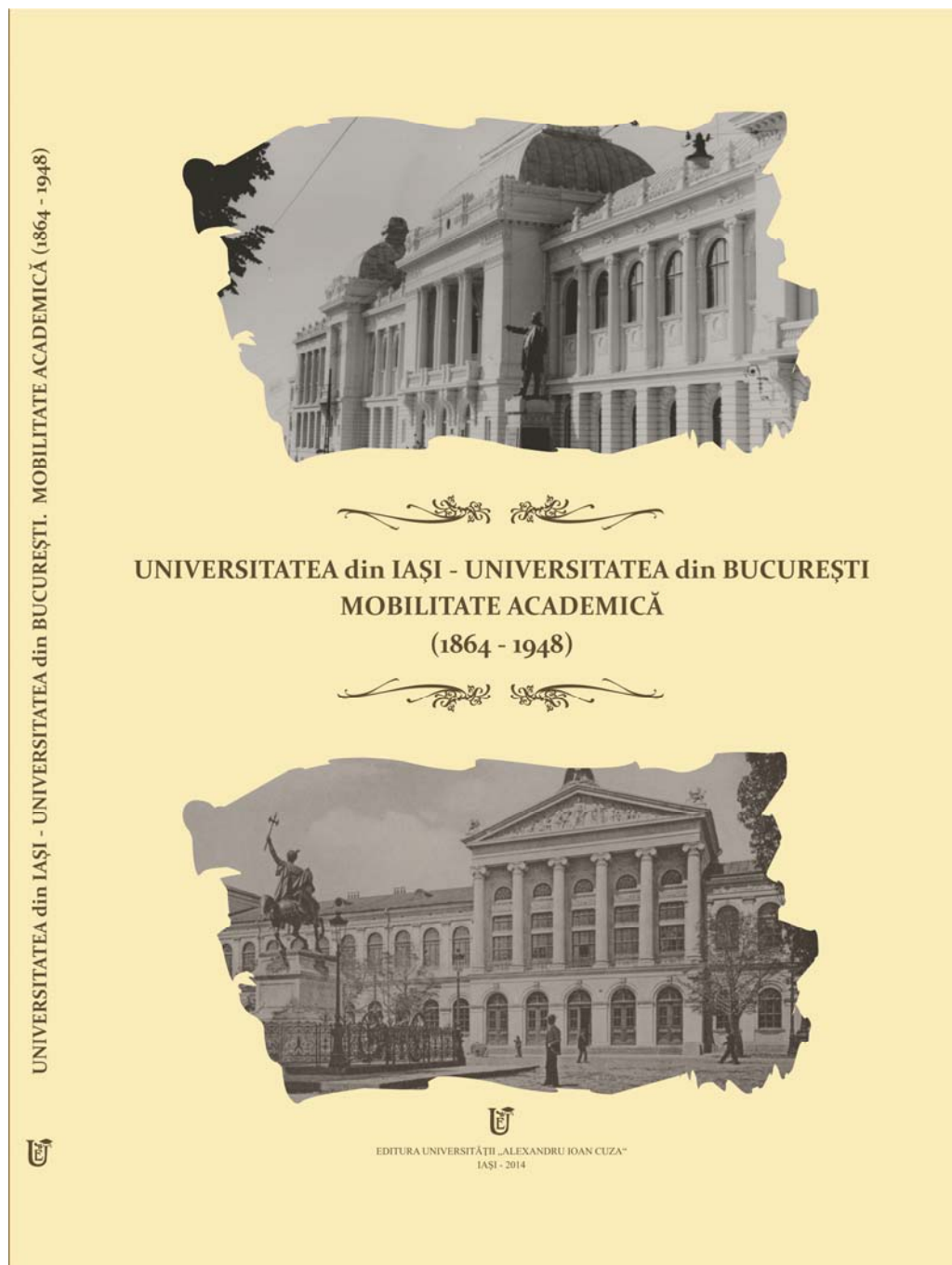
Mobilitatea academică unidirecțională luase o asemenea amploare, în deceniile interbelice, încât scriitorul Al. O. Teodoreanu (Păstorel) afirma caustic, despre „două drumuri care duc din Iași, unul la gară spre București și celălalt la cimitirul ieșean Eternitatea”.

Se poate afirma că înființarea Universităților din Iași și București s-a dovedit esențială pentru dezvoltarea și modernizarea societății românești. După câteva decenii, cele două Universități au ajuns la o sincronizare cu viața academică internațională. Așa cum subliniază în *Cuvântul înainte* rectorul UAIC, Profesorul Vasile Ișan, „mulțimea frumoasă a profesorilor „comuni” alcătuiesc fundamentele unei istorii împărtășite pentru o singură cultură academică și două universități cu afirmare

distinctă... Meritul relevării acestei „istorii comune” revine colectivului de istorici, un magistru – Prof. univ. dr. Ion Toderășcu - și doi remarcabili discipoli - Conf. Dr. Bogdan-Petru Maleon și cercetător științific II dr. Cătălin Botoșineanu - care au transpus ideea în fapt.

Nu ne rămâne decât să felicităm editorii acestui volum, care este o încântare să fie citit.

Autor corespondent: pfrangopol@clicknet.ro

Tabel 1. Imagini în medalion ale personalităților din Tabelul 2.

Tabelul 2. Numele profesorilor, de la primul rând al medalioanelor, de la sânga la dreapta

1. Dimitrie Brândză	2. Neculai Cosmovici	3. Constantin Motăș	4. Iacob Negruzzi	5. Valerian Ursianu	6. George Tocilescu
7. Constantin Disescu	8. Petru Th. Missir	9. Ioan Tanoviceanu	10. Ștefan Gh. Longinescu	11. Iulian Teodorescu	12. Eugen Heroveanu
13. Nicolae Titulescu	14. Nicolae Dașcovici	15. Vespasian V. Pella	16. Traian Ionașcu	17. Tudor Popescu	18. Titu Maiorescu
19. Charles Drouhet	20. Ștefan Ciobanu	21. Neculai Șerban	22. Iorgu Iordan	23. Constantin Balmuș	24. George Călinescu
25. Haralambie Mihăiescu	26. Constantin Dimitrescu-Iași	27. Petre P. Negulescu	28. Dimitrie Gusti	29. Ion Petrovici	30. Mihai Ralea
31. Dragomir Hurmuzescu	32. Horia Hulubei	33. Theodor Ionescu	34. Ioan Th. Simionescu	35. Virgil Ianovici	36. Vasile Alexandrescu-Urechia
37. Ion Andrieșescu	38. Gheorghe I. Brătianu	39. Andrei Oțetea	40. Ion Hudiță	41. Dionisie M. Pippidi	42. Emil Condurachi
43. Ion D. Ștefănescu	44. Ioan Cantacuzino	45. Dimitrie Călugăreanu	46. Ernest Juvara	47. Constantin Bacaloglu	48. Francisc Rainer
49. Constantin I. Parhon	50. Constantin Ionescu-Mihăiești	51. Mihai Ciucă	52. Nicolae Hortolomei	53. Grigore T. Popa	54. Dimitrie D. Pompeiu
55. Constantin C. Popovici	56. Simion Stoilow	57. Gheorghe Vrănceanu	58. Grigore Moisil	59. Gala Galaction	60. Nichifor Crainic